

Szegedi Ítéltábla

Gf.III.30.182/2023/4.

A felperes:

felperes neve (felperes székhelye)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Petrovszki Anett kamarai jogtanácsos (címe)

Az alperes:

alperes neve (alperes címe)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Vigh Attila ügyvéd (címe)

A per tárgya:

Vezető tisztségviselő felelősségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Gyulai Törvényszék 5.P.20.103/2023/10/II.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés sorszáma:

Az alperes 5.P.20.103/2023/11.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a feleket az ügyben megillető tárgyi illetékeljegyzési jog ellenére előzetesen megfizetett 48 000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési eljárási illeték viselésére az alperes köteles.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

A tényállás

[1] Az alperes alapításától a adós neve Kft. „f.a.” (a továbbiakban: adós) vezető tisztségviselője volt.

[2] Az adóssal szemben a felperes 2019. október 21. napjától adótartozás behajtása érdekében végrehajtást folytatott, amely nem vezetett eredményre.

[3] Az adós a 2020. évre közzétett beszámolója szerint a 2020. december 31-i mérleg fordulónapon 3 335 000 forint forgóeszközzel rendelkezett, amelyből követelés 2 954 000 forint és pénzeszköz 381 000 forint, míg a rövid lejáratú kötelezettségeinek összege 19 703 000 forint.

[4] A felperes 2020. szeptember 24. napján előterjesztett – az adós által elismert – kérelmére a Gyulai Törvényszék 14.Fpk....../..../7. számú végzésével elrendelte az adós felszámolását, a felszámolás kezdő időpontja 2021. március 11. napja.

[5] Az adós felszámolási eljárása során a felperes 17 576 792 forint hitelezői igényt jelentett be, amelyet a felszámoló nyilvántartásba vett.

[6] A felszámoló által előterjesztett zárómérleg azt tartalmazza, hogy a felperes követeléséből 5 271 forint megtérülése várható.

[7] Az adósnak az alapításától kezdődően 2020. január 31. napjáig tagja volt személy 1 neve, az alperes hozzátartozója, aki az adós részére 2019. október 1. napja és 2019. december 10. napja között összesen 8 000 000 forint tagi kölcsönt nyújtott, 2020. december 31-i visszafizetési határidővel. Az adós a tagi kölcsönből 2020. szeptember 22. napján 3 000 000 forintot, 2020. november 17. napján 3 000 000 forintot és 2020. december 7. napján 800 000 forintot fizetett vissza.

A felperes keresete és az alperes védekezése

[8] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően az alperes vezetői feladatait nem a hitelezői érdekek figyelembevételével látta el, és ezáltal az adós vagyona 3 800 000 forinttal csökkent. Érvényesíteni kívánt jogként a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 33/A. § (1) bekezdését és a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényt (továbbiakban: Ptk.) 3:118. §-át jelölte meg. Állította az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete 2020. szeptember 24. napján, a felszámolási eljárás lefolytatás iránti kérelem előterjesztésekor fennállt, mivel ekkor igazolta az adóssal szemben lefolytatott végrehajtás eredménytelenségét, és az adós a kérelemben foglaltakat elismerte. Álláspontja szerint a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően az alperes a tagi kölcsön visszafizetésével a hitelezői érdekeket sértő módon járt el. Az alperes ugyanis a így olyan követelést rendezett, amely a felszámolás kezdő időpontja után a Cstv. 57. § (1) bekezdés ha) pontja szerinti követelésként csak az e), f), illetve g) kategóriás követelések kiegyenlítése után fizethető ki.

[9] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Vitatta a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét, mivel több nagyobb értékű munka lehetősége volt kilátásban 2021. évre, amelyből az adós tartozásait rendezni tudta volna. Megítélése szerint a vezetői felelősség megállapítása körében szükséges vizsgálni a felperes követelésének összegét adónemenkénti bontásban és keletkezési sorrendben 2019. októbertől kezdődően a felszámolás iránti kérelem benyújtásáig. Az erre vonatkozó adatok előadására a felperest kérte kötelezni, bizonyítási szükséghelyzetre hivatkozva. Véleménye szerint a tagi kölcsön visszafizetése nem jelentett indokolatlan üzleti kockázatot.

Az elsőfokú ítélet

[10] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkezte után ügyvezetési feladatait nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látta el, és ezáltal az adós vagyona 3 800 000 forinttal csökkent. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 30 000 forint perköltséget, míg az államnak 36 000 forint eljárási illetéket. Határozatának indoklásában rögzítette, az alperes nem vitatta az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét és a kifizetések tényét, mint ahogyan azt sem, hogy tudomása volt az adóssal szemben 2019. október 21. napján indult végrehajtási eljárásról.

[11] Nem találta megalapozottnak az alperes bizonyítási szükséghelyzetre való hivatkozását, mivel vezetői tisztségéből adódóan minden irat rendelkezésére állt. Szükségtelennek tartotta az adótartozás adónemenkénti bontásban való tisztázását, ugyanis a végrehajtási eljárásban az alperes nem vitatta a fennálló tartozást, a felperes 2020. évi kifizetésekre alapította keresetét, és a vezetői felelősség megállapítása iránti per nem szolgálhat a végrehajtási eljárás jogorvoslatául.

[12] Rámutatott, a Cstv. 57. § (1) bekezdés h) pont ha) alpontja értelmében csak a törvényi sorrendben előrébb álló követelések kifizetése után teljesíthető a felszámolás során az adós vagyonából azon követelések kielégítése, amelyek jogosultja a gazdálkodó szervezet legalább többségi befolyással rendelkező tagja. Ezért személy 1 neve a felszámolási eljárás befejezésekor kizárólag akkor nyerhetett volna kielégítést, ha a követelését megelőző tartozások kiegyenlítésre kerültek. Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően a személy 1 neve által nyújtott tagi kölcsönből 3 800 000 forint visszafizetésével az alperes az adós vagyont csökkentette, figyelmen kívül hagyva a hitelezők érdekeit.

A fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

[13] Az ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Előadta, a bizonyítási szükséghelyzetre a felperes adóssal szembeni követelésének összegszerűségét illetően azért hivatkozott és kérte felperes felhívását a követelés részletezésére, mivel három éve nincs az adatok birtokában. Érvelése szerint a felperes követelésének részletezése azért szükséges, mert annak jelentősége lehet a vezetői felelősség megállapításában. Sérelmezte ezért a felperes felhívására vonatkozó kérelme mellőzését, mint ahogyan azt is, hogy az elsőfokú bíróság nem tekintette meg a felszámolási eljárás iratanyagát.

[14] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Hangsúlyozta, az alperes az adós törvényes képviselője volt, így az adós működésére, az adóügyeire vonatkozóan információval kellett rendelkeznie. Amennyiben pedig korábban az adóhátralék összegére vonatkozóan kételyei merültek volna fel, a szükséges adószámla egyeztetéseket módjában állt volna elvégezni, akár a végrehajtási eljárás megindítása előtt, akár azt követően. Megítélése szerint a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti perben a felperesnek nem kell külön bizonyítania a hitelezői igényként nyilvántartásba vett követelése összegét.

Az ítéltábla döntésének indokai

[15] A fellebbezés alaptalan.

[16] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a fellebbezés 371. § (1) bekezdésében megjelölt tartalmi követelményei körében előadottak. E jogszabályi rendelkezésből következik, hogy korlátot nem csak az képez, hogy a fellebbező fél milyen tartalmú másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy ezt milyen indokkal teszi, melyik eljárási vagy anyagi jogszabály megsértésére hivatkozik.

[17] Az alperes fellebbezésében kizárólag az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését kérte eljárási szabálysértés miatt a Pp. 381. §-a alapján, fellebbezési kérelme – annak tartalma szerint – a Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti felülbírálti jogkör gyakorlására, az elsőfokú eljárás szabályszerűségének vizsgálatára irányult. A másodfokú bíróság felülbírálti jogkörét az alperes által megjelölt körben gyakorolhatta, és abban a körben az általa megjelölt – a fellebbezés tartalma szerint megállapítható – jogszabálysértéseket vizsgálhatta, arról kellett döntenie, hogy az alperes által megjelölt eljárási szabálysértés fennáll-e, ha igen az lényeges eljárási szabálysértés-e és annak orvoslása a másodfokú eljárásban elvégezhető-e vagy emiatt szükséges-e a Pp. 381. §-a alapján az eljárás megismétlése.

[18] Az alperes hatályon kívül helyezésre okot adó eljárási szabálysértésként a fellebbezésben megjelölt bizonyítások elmulasztását sérelmezte.

[19] A Pp. 276. § (1) bekezdése értelmében a bíróság a per eldöntéséhez szükséges tények megállapítása végett rendel el bizonyítást. Ugyanezen szakasz 276. § (5) bekezdése szerint pedig a bíróság mellőzi a bizonyítás elrendelését vagy a már elrendelt bizonyítás lefolytatását, ha az a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelen. Lényeges ugyanakkor, a Pp. 276. § (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy a bíróság bizonyítást hivatalból akkor rendelhet el, ha azt törvény megengedi. A Cstv. 33/A. § (1) bekezdésére alapított igényt illetően törvény nem ad lehetőséget a bíróságnak bizonyítás hivatalbóli elrendelésére, ezért az ilyen igény érvényesítésére irányuló perben a bíróság akkor folytathat le bizonyítást, ha azt a felek indítványozzák. Az alperes az elsőfokú eljárásban bizonyítási szükséghelyzetre hivatkozva kizárólag a felperes felhívását kérte a követelése összegének részletezésére, más bizonyítási indítványa nem volt. Következésképpen az elsőfokú bíróságnak az adóssal szembeni felszámolási eljárás iratainak beszerzésére irányuló bizonyítást nem lehetett és kellett lefolytatnia, így annak elmaradása nem eljárási szabálysértés.

[20] Az elsőfokú bíróság az alperes bizonyítási szükséghelyzetre hivatkozással kért bizonyítási indítványát azért mellőzte, mert azt a jogvita elbírálása körében szükségtelennek találta. Ennek oka pedig – a bizonyítási szükséghelyzet fennálltának hiánya mellett – az volt, hogy anyagi jogi álláspontja szerint a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti megállapítási perben a hitelezői igény nem vizsgálható {elsőfokú ítélet [15] bekezdés}. A szükségtelennek tartott bizonyítás mellőzésével az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértést nem követett el, így az ítélet hatályon kívül helyezésének lehetősége – eljárási szabálysértés hiányában – fel sem merülhet. Anyagi felülbírálatot lehetővé tevő – az ítélet megváltoztatására irányuló, anyagi jogi jogszabálysértést megjelölő és ennek indokát adó – fellebbezési kérelem hiányában a másodfokú bíróság anyagi felülbírálatot nem gyakorolhatott, így az elsőfokú bíróság anyagi jogi álláspontjának helyességét, és ezzel összefüggésben a bizonyítás szükségessége körében elfoglalt álláspontját nem bírálhatta felül (hasonlóan: BDT2023. 4671). Nem lehetett ezért olyan ok fennálltat megállapítani, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indokolná.

[21] A Pp. 382. §-a alapján, ha a fél az ítélet megváltoztatására irányuló kérelem nélkül kizárólag az ítélet hatályon kívül helyezését kérte és a fellebbezése megalapozatlan, a másodfokú bíróság ítéletével – az ügy érdemét nem érintve – az elsőfokú ítéletet helybenhagyja. Miután az alperes hatályon kívül helyezés iránti fellebbezési kérelme alaptalan volt, és az elsőfokú ítélet megváltoztatását nem kérte, a másodfokú eljárásban a

vezetői felelősség Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében meghatározott feltételei érdemben nem voltak vizsgálhatók.

[22] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 382. §-a alapján – az ügy érdemét nem érintve – helybenhagyta.

[23] Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a feleket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 62. § (1) bekezdés v) pontja értelmében megillető illetékfeljegyzési jog ellenére előzetesen megfizetett fellebbezési eljárási illeték viselésére pervesztessége folytán a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján az alperes köteles.

[24] A felperes másodfokú perköltsége felszámítását elmulasztotta, ezért arról az ítéltábla nem rendelkezhetett [Pp. 81. § (1) bekezdés és 82. § (3) bekezdés].

[25] Megjegyzi csupán az ítéltábla, amennyiben érdemben vizsgálható lett volna a fellebbezésben megjelölt bizonyítások lefolytatásának szükségessége, eltérő döntést az sem eredményezett volna.

[26] A Ptk. 3:118. §-a szerinti vezetői felelősséget tételesen kimondó és ezzel együtt alkalmazandó Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti kereset kártérítési felelősséget állapít meg, amely alapján a felperesnek kell állítania és bizonyítania – a felszámolás speciális szabályait is figyelembe véve – az adós gazdálkodó szervezet fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkeztét, és időpontját, amikor már a fizetéseképtelenség fennállt,

– az ezt követően kifejtett a hitelezők érdekeit figyelmen kívül hagyó vezetői magatartást (vagy mulasztást), amellyel az adós társaság vagyona csökkent vagy a hitelezői követelések teljes kielégítését megghiúsíthatja,

– és az ezek közötti okozati összefüggést.

[27] E feltételek közül elsőként a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének időpontját kell vizsgálni. Ez az az időpont a Cstv. 33/A. § (3) bekezdése értelmében, amelytől kezdve a gazdálkodó szervezet vezetői előre látták, vagy az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható gondosság mellett látniuk kellett, hogy a gazdálkodó szervezet nem lesz képes esedékességkor kielégíteni a vele szemben fennálló követeléseket. Ennek fennállása alatt a vezető tisztségviselőnek a hitelezői érdekeket szolgálva kell gazdálkodnia. Ez a kötelező gazdálkodási elv addig áll fenn, amíg a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet (BH2014. 188). A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet akkor következik be, amikor az adós a tartozásait likvid vagyon hiányában nem képes kifizetni (objektív feltétel), és erről a vezető tisztségviselő tudomást szerzett vagy gondos eljárás esetén tudomást kellett volna szereznie (szubjektív feltétel). A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet megállapíthatóságához szükséges objektív feltétel akkor áll be, amikor az adós esedékes tartozásának összege meghaladja a társaság likvid vagy könnyen likviddé tehető vagyonát, és ezt a helyzetet a tartozások átütemezésével, esetleg reálishan visszafizethető kölcsön felvételével vagy más módon nem hárították el. A tartozás esedékességkor történő kielégítésének képessége tehát likvid pénzeszköz meglétét feltételezi,

vagyis nem elegendő, hogy az adós teljes vagyona „készpénzzé konvertálása esetén” egyébként fedezetet nyújtana a tartozások kielégítésére. A hangsúly az esedékességkor történő kielégítésen van: az adós vezető tisztségviselőinek folyamatosan figyelemmel kell követni a cég esedékes, lejárt tartozásait és a cash-flow kimutatást. A szubjektív feltétel esetén azt kell vizsgálni, hogy az objektív feltétel bekövetkezéséről történő tudomásszerzés egy ilyen tisztséget ellátó személytől kellő gondosság tanúsítása esetén elvárható-e.

[28] A felperes a perben az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét 2020. szeptember 24. napján jelölte meg, amely időpontban az adós felszámolása iránti kérelmét előterjesztette arra alapítottn, hogy az adótartozás behajtása iránt az adóssal szemben folytatott végrehajtás eredménytelen volt. Az eredménytelen végrehajtás alátámasztja, hogy a felszámolás iránti kérelem benyújtásakor volt az adósnak olyan végrehajtható, azaz már esedékessé vált tartozása, amelyet nem tudott kielégíteni. Az alperes pedig a perben csupán a felperes ki nem elégített követelésének összegét vitatta, azonban azt nem állította, hogy az adósnak ne lett volna esedékessé vált, kiegyenlített tartozása a felperes felé. Ezért a felperes követelésének összecszerúsége vizsgálata nélkül is megállapítható volt, hogy az adós 2020. szeptember 24. napján az esedékessé vált tartozásait nem tudta megfizetni, azaz a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkezett.

[29] A kárkötelelem következő eleme a jogellenes magatartás, amely kapcsán azt kell vizsgálni, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően az alperes a hitelezők érdekeit sértő magatartást tanúsított-e.

[30] A Cstv. 33/A. § (1) bekezdése esetében hitelezők érdekeit figyelmen kívül hagyó, a vezető tisztségviselő felelőssége megállapításának alapjául több magatartás, és ezáltal több tényállás szolgálhat: – a felperes keresetében megjelölt tényállástól függően – a vezető vagyonsökkenést okozó, vagy más, a hitelezők kielégítése teljes kielégítése megghiúsulását okozó magatartása. A Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében szereplő felelősségi tényállás egyes aletei tehát a vezető tisztségviselő magatartásának eredménye alapján különböznek egymástól. E jogszabályi rendelkezés 2017. július 1. napján hatályba lépett módosítása egyértelművé tette, hogy a hitelezői érdekeket figyelmen kívül hagyó vezetői magatartás két, egymástól elkülönülő lehetséges jogkövetkezménye állhat fenn, egyrészt a vagyonsökkenés, másrészt a hitelezői követelések teljes mértékben történő kielégítésének más okból, tehát a vagyonsökkenésen kívüli okból bekövetkező megghiúsulása. (Kúria Gfv.VI.30.325/2021/6. szám). Amennyiben a felperes keresetében arra hivatkozik, hogy a vezető magatartása vagyonsökkenést okoz, a bizonyítandó tény a vagyonsökkenést okozó magatartás, és a vagyonsökkenés mértéke, míg abban az esetben, ha a felperes a hitelezői igény teljes kielégítésének megghiúsítására hivatkozik, a vagyonsökkenés nem tényállási elem. Ebben az esetben azt kell bizonyítani, hogy a felszámolási eljárásban bejelentett, a felszámoló által nyilvántartásba vett hitelezői igények kielégítése a vezető tisztségviselő hitelezői érdekeket sértő más (nem vagyonsökkenést okozó) magatartása következtében megghiúsulhat.

[31] Ezért attól függően, hogy a felperes a keresete jogalapját a 33/A. § (1) bekezdésének első vagy második fordulatra alapozza, eltérő kereseti kérelmet és tényállást kell előadnia, s az ítélet rendelkező része sem azonos – a két tényálláshoz képest – a felelősség megállapítása esetén. Mivel pedig a bíróság a felperes jogállításhoz kötve van [Pp. 342. § (3) bekezdés], nem lehet és kell vizsgálni a felperes igényét más anyagi jogi

jogszabályi rendelkezése, a 33/A. § (1) bekezdésének a felperes által nem hivatkozott fordulata alapján (hasonlóan: BDT2022. 4554).

[32] Jelen esetben a felperes keresetét vagyonsökkenést okozó magatartásra alapította, nem pedig a hitelezői igények teljes mértékben történő kielégítésének más okból történő megghiúsulására. A vezető Cstv. 33/A. § (1) első fordulata szerinti felelősségének megállapítása során nem annak van jelentősége, hogy a hitelezőnek milyen összegű követelése állt fenn, és azt ki lehetett-e elégíteni az adós teljes – készpénzen felüli – vagyonából, hanem annak, hogy a vezető a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben nem az összes hitelező érdekeit szem előtt tartva járt el, és eljárása folytán az adósnál vagyonsökkenés keletkezett. Ezért a perben nem kellett vizsgálni, hogy a hitelezők követeléseinek kielégítése megghiúsult vagy megghiúsulhat-e. Az alperes vezetői magatartásának megítélése kapcsán sem volt tehát jelentősége annak, hogy a felperes követelésének összezszerűsége miként alakult.

Szeged, 2024. január 25.

Dr. Jobbágy Ildikó s.k.

Dr. Tolna András s.k.

Dr. Dobler László s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

táblabíró